

דבר תורה סוכות תשפ"ב

אתחיל את הדרשה, כמו פנחס, עם סיפור. בעצם, אתחיל עם אותו הסיפור שפנחס סיפר בדרשתו בראש השנה. הוא הציג סיפור על הדרך שבה רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב בחר בעל תוקע. היו שלושה מועמדים והוא תיחקר אותם על הכוונות שלהם בזמן התקיעות. אחד אמר שהוא מתכוון לבלבל את השטן, השני אמר שהוא מתכוון לעורר את הספירות העליונות לרחמים על עם ישראל. השלישי אמר שיש לו עשרה ילדים רעבים בבית. הרבי מברדיצ'ב בחר באחרון.

פנחס פירש, כמקובל, שהמועמד השלישי מתכוון על ילדיו כשהוא תוקע ולכן רבי לוי יצחק בחר בו. אבל אפשר להבין את זה אחרת. אולי השלישי בעצם אמר שהוא לא מתכוון בכלל בזמן התקיעה. יש לו דברים אחרים בראש. הוא פשוט תוקע.

לפני הרבה שנים, כשהתחלתי לשמור מצוות, היה לי קשה מאוד להתחבר למצוות ארבעת המינים בסוכות. בשונה ממצוות כמו שופר וליל הסדר, לא היו לי זיכרונות או נוסטלגיה מהבית בקשר לארבעת מינים. הורי לא קנו ולא הקפדנו ללכת לבית הכנסת בחג הסוכות. כשהגעתי לארץ ואימצתי לעצמי את המצווה, היה לי נחמד ללכת לקנות אותם, להריח אותם, ליהנות מיופים. אבל כל הטקסים של ניענוע הלולב בכיוונים שונים וההקפות

איתם היו לי לא רק מוזרים אלא אפילו מרתיעים. היה בהם משהו שלא התחבר לי ליהדות כפי שהכרתי אותה.

ניסו להסביר לי. נתנו לי טעמים—הלכתיים, קבליים, היסטוריים. אף אחד מהם לא דיבר אלי.

תחשבו על סיפור אחר. חייזר נוחת על כדור הארץ ומנסה להבין את היצורים החיים כאן. הוא משוחח עם אנשים ומבין שיש אצלנו דבר שנקרא "מוסיקה". המוסיקה, הוא מבין, היא חשובה מאוד לאנשים מכל הארצות ומכל התרבויות. מספרים לו שיש שירים וניגונים וקונצ'רטות שהם מאוד משמעותיים בשבילם. אבל החייזר לא מבין. מה זאת מוסיקה, הוא שואל, עוד פעם ועוד פעם ועוד פעם. ואנשים שרים או מנגנים לו—והוא אומר, טוב, אבל מה המשמעות שלה? איך המוסיקה משמיעה רעיון, או רגש?

לא המצאתי את הסיפור על החייזר. מצאתי אותו בספרו של ההוגה והסופר ג'ורג' שטיינר על הפילוסוף מרטין היידיגר. (כן, אני יודע שהיידיגר היה נאצי ושטיינר יהודי שנא את היהדות. נניח לזה כרגע.) שטיינר טוען שיש למוסיקה משמעות עמוקה עבורנו, אבל היא משמעות שאי-אפשר למלל אותה, אי-אפשר להסביר אותה במילים. שטיינר מספר

שמישהו פעם שאל את המלחין הגדול רוברט שומן מה בעצם אומרת יצירה שזה עתה ניגן בפסנתר. שומן לא ענה במילים. הוא פשוט ניגן את היצירה שוב.

רבי לוי-יצחק ודאי היה אוהב את הסיפור של שטיינר והמעשה של שומן. מי יותר מחסיד יבין שיש דברים חשובים בחיינו שלא ניתן להביע אותם במילים אלא רק בניגון—או במעשה.

רבי לוי-יצחק, אני מציע, בחר במועמד השלישי כבעל תוקע לא משום שהוא התכוון לילדיו הרעבים בזמן התקיעות, אלא מפני שלא התכוון בכלל. הוא פשוט תקע ולא הייתה לו יומרה לתת טעם לתקיעות. המעשה עומד בפני עצמו. ואם חייזר היה נכנס לבית הכנסת ושואל אותו מה משמעות התקיעה שלו, היה פשוט תוקע שוב.

והנה, אני חושב, גם הסוד של נטילת ארבעת המינים. מדובר על מצווה בעלת משמעות אבל ללא טעם שאפשר למלל במילים. ואם חייזר שואל אתכם על מה אתם מתכוונים כשאתם נוטלים את הלולב וההדסים והערבות והאתרוג בחג הסוכות, הנה תשובתכם: ליטול אותם שוב.